

Dokument nr. 8:55

(2004-2005)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Kristin Halvorsen og Øystein Djupedal

Forslag fra stortingsrepresentantene Kristin Halvorsen og Øystein Djupedal om etablering av et solidaritetsfond på 10 mrd. kroner for å kunne avhjelpe humanitære katastrofer

Til Stortinget

BAKGRUNN

Tsunamien som rammet land rundt Det indiske hav morgenen 26. desember 2004, tok umiddelbart livet av over 200 000 mennesker og etterlot mer enn 5 millioner mennesker uten hus og hjem. Det sivile samfunn reagerte meget raskt. I løpet av få dager var det samlet inn over 350 mill. kroner i Norge, og bildet er tilsvarende i mange andre land: I USA, Frankrike, Storbritannia, Tyskland og Nederland er det til sammen samlet inn over 4 mrd. kroner.

I skyggen av de store katastrofene er det bestandig andre katastrofer som ikke får den samme oppmerksomhet fra offentligheten, og dermed ikke blir gjenstand for samme giverglede. Det er nok å nevne Darfur i Sudan, eller Kongo, der vi vet at nøden er stor, og det både var og er et stort behov for nødhjelp. Den 30. april 1991 ble sørøstre Bangladesh rammet av syklon og storflom som drepte 131 000 mennesker. 9 millioner mennesker ble hjemløse. Kirkens Nødhjelps innsamlingsaksjon ved den anledningen samlet inn rundt 950 000 kroner. Organisasjonen har samlet inn rundt 40 mill. kroner til ofrene etter tsunamien 2. juledag.

Videre er det slik at når en katastrofe oppstår, kan det være at muligheten til å hjelpe eller redde liv har nær sammenheng med at tilstrekkelige midler bevilges raskt. Dette kan ha sammenheng med behov for mat, evakuering, medisinsk behandling, beskyttelse mot kulde eller hete, eller tiltak mot utvikling og

spredning av sykdommer eller epidemier. Etter flommen i Bangladesh i april 1991 døde titusener som overlevde selve flommen i månedene som fulgte, av sult og vannbårne sykdommer. I slike akutte situasjoner vil rask hjelp kunne være avgjørende for hjelpens effektivitet, samt sikre et økonomisk fundament når det internasjonale søkelys ikke er like sterkt på katastrofen.

Et solidaritetsfond vil kunne gi denne fleksibiliteten og effektiviteten. På denne måten vil Regjeringen ha penger til rådighet på kort varsel, som kan gjøres tilgjengelig for organisasjoner, FN eller land som er rammet av store humanitære katastrofer. Fondet skal primært være rettet mot akutte hendelser, hvor det er behov for omfattende nødhjelp, men ha en tilstrekkelig kapital til at hjelpen også kan ytes over lengre tid der det er nødvendig.

Fondet foreslås å være av en størrelse på 10 mrd. kroner. Det foreslås at det normalt kun skal brukes av fondets avkastning, men at forvaltere av fondet gis mandat til i helt spesielle situasjoner også å kunne trekke midler fra fondets kapital. Slike tilfelle skal medføre automatisk påfylling av fondet.

Nødhjelp bevilges normalt gjennom kap. 163 Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter, post 70 Naturkatastrofer. Denne budsjettposten har som hovedoppgave å bevilge rask, effektiv, kvalitativ god kortsiktig humanitær nødhjelp i forbindelse med komplekse humanitære kriser og naturkatastrofer. Disse midlene kommer i tillegg til midler det private samfunn samler inn. Solidaritetsfondet vil være et tungt supplement til denne posten. Det vil bidra til fleksibilitet og mulighet til å gi mer nødhjelp over lengre perioder, for både akutte og mer langsiktige kriser, også ut over den perioden nøden befinner seg i medias søkelys. Det foreslås også at fondet kan bidra til å forskuttere nødhjelp i akutte situasjoner i påvente av hjelp fra Norge, andre land eller private

aktører. Videre foreslås det at fondet kan bidra til tiltak som er forebyggende mot naturkatastrofer, som varslingsystemer og lignende.

Ideelt sett burde et slikt fond være av global karakter og finansieres av det internasjonale samfunnet i fellesskap, og administreres av FN. Det foreslås imidlertid at solidaritetsfondet i første omgang etableres i Norge, under Utenriksdepartementet, men at Regjeringen arbeider for å internasjonalisere fondet og etablere det under FN på sikt.

FORSLAG

Med bakgrunn i dette fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om etablering av et solidaritetsfond på 10 mrd. kroner, senest i Revidert nasjonalbudsjett for 2005.

2. mars 2005